

PANORAMA

Panoramagruppen er Norges største aktør innen gull- og sølvvarer, og fra vårt hovedkontor i Arendal leverer vi varer til de aller fleste gullsmedbutikker i landet. Vi fører et total-sortiment innenfor gull, diamanter, sølv, motesmykker, gaveartikler, klokker, m.m. Gjennom samarbeidet med Th. Martinsen sølvvarefabrikk i Tønsberg er vi også leverandør av de viktigste norske sølvbestikk-mønstrene, og en viktig premissgiver for at vi opprettholder denne tradisjonelle håndverkstradisjonen i Norge. Vi eier også S. Homstvedt som er en av de mest tradisjonsrike norske gullsmed-bedriftene. Fra sine lokaler i Bergen jobber 35 ansatte med høy kompetanse innen gullsmedfaget, og de produserer her de dyre gull- og diamantproduktene som Panorama tilbyr markedet.

Gjennom eierskapet til kjedene Gull-Funn og Juvelen er vi også en betydelig aktør på detaljleddet. Gull-Funn og Juvelen har henholdsvis 65 og 52 butikker over hele landet, og vi er gjennom vårt eierskap til 76 av disse butikkene arbeidsgiver for nesten 500 ansatte.

Vi fikk tilgang til høringsnotatet gjennom at Juvelen fikk dette tilsendt. Konsernets samlede svar kommer derfor gjennom denne tilbakemeldingen. Svaret vårt kommer punktvis lik strukturen i høringsnotatet

Pkt 3.3.3.2 – Endringer i kravet til minste finhet

- Bør norske regler endres slik at kravet til minste finhet reduseres?
- Hvis ja, til hvilket nivå

Svar fra Panorama:

- Vi mener det er en stor fordel for forbrukerne om de kan tilbys et større spekter av gullprodukter å velge blant. I dag oppfattes gull som så dyrt for norske forbrukere at svært mange ikke tar seg råd til dette. I tillegg er det uheldig at forbrukerne opplever Norge som dyrt på gull fordi andre land bruker mindre finhet på gullet og dermed kan ha lavere priser. Det vil være en fordel for både bransjen og norske forbrukere om vi tilpasser oss hoveddelen av det Europeiske markedet der særlig de store landene som Frankrike, Storbritannia og Spania kjører minste finhet på gull i 375. Siden de store landene ligger på 375 mener vi det vil være mest fornuftig å legge oss på 375 som laveste finhet. Det vil også være i tråd med Hallmarking-konvensjonen.
- Det er også et poeng at dagens 585 er en mykere legering enn 375, og det blir lettere riper som gjør at produktet skades hvis det blir brukt hardhendt. For personer i enkelte yrker vil det derfor kunne være en fordel med gull-ringer i en hardere legering enn 585 fordi det bevarer produktet bedre.
- På sølv vil en reduksjon bety mindre fordi prisene er lavere her, og de fleste andre land kun ligger så vidt under det norske kravet på 830. En reduksjon ned til 800 (fra 830) vil medføre store endringer og økte kostnader pga dette, uten at det vil gi særlig effekt prismessig for forbrukerne. Vi vil derfor sterkt anbefale at vi på sølv holder oss til dagens nivå.
- Platina er ikke et edelmetall som er særlig kjent eller etterspurt hos norske forbrukere. Når det i tillegg er dyrere enn gull, tror vi ikke platina kommer til å bli særlig populært i det norske markedet selv om man reduserer kravet til finhet ned til 800 eller 850. På den andre siden ser vi heller ingen betenkeligheter med å gjøre en reduksjon her for å tilpasse oss det europeiske nivået.

Pkt 3.3.3.3 – Endringer i tillatte finheter:

- Bør det kun stilles krav til minste finhet (som i Sverige og Danmark) eller skal vi definere hvilke finheter som aksepteres?
- Hvor mange finheter bør vi åpne for?

Svar fra Panorama:

PANORAMA

- For å unngå forvirring hos forbrukerne og større krav til kontroller, anbefaler vi sterkt å benytte samme løsning som hovedvekten av landene i Europa. Dette innebærer bruk av bestemte finheter som forbrukerne kan ha et forhold til.
- På gull anbefaler vi sterkt at vi også i Norge kan benytte betegnelsen karat ved angivelsen av disse finhetene da dette er mer kjent blant forbrukerne. Det innebærer at finheten 750 kan betegnes 18K, 585 kan betegnes 14K, 375 betegnes 9K. Vi er klar over at 585 ikke er helt nøyaktig betegnelse for 14K, da dette skal være 583, men når det kun gjelder denne ene finheten, og forbrukeren får noe ekstra gull ift hva 14K skulle tilsi så burde hensynet til forbruker-forståelsen telle foran. Forbrukeren kommer jo bedre ut, og det øker forståelsen hos forbrukerne ift det produktet de kjøper.
- Vi mener også at det ikke bør være for mange ulike finheter for å unngå forvirring, da det heller ikke har noen stor betydning for forbrukerne rent prismessig. Finheter som innebærer rent gull og rent sølv (999) har liten kommersiell interesse da disse finhetene blir for myke til de aller fleste produkter. Men det er likevel ingen grunn til at finhetene 999 ikke skulle kunne aksepteres.
- Vår anbefaling er derfor bruk av følgende finheter:
  - Gull: 999, 916, 750, 585 og 375.
  - Sølv: 999, 925 og 830.
  - Platina: 999, 950 og 800.
- Det innebærer av endringer at 999 aksepteres som finhet på alle edel-metallene, at vi får en lavere finhet på gull (375) som hovedvekten av Europa, og at Platina også får en ny lavere finhet på 800 (som mange i Europa). I tillegg kommer 916 på gull som en finhet som noen andre kulturer benytter som sin standard.

Pkt 3.3.3.4 – Palladium

- Bør loven også gjelde palladium

Svar fra Panorama:

- Palladium er ikke et kjent edelmetall i Norge, det er dyrere enn gull, og derfor lite trolig at det vil ha noen kommersiell verdi i markedet. Palladium blir i hovedsak benyttet som en bestanddel i enkelte legeringer av hvitt gull fordi det gir produktet et svært hvitt utseende. Fra vårt perspektiv kan vi derfor ikke helt se argumentet for å la dette omfatte av de samme reglene ift edel-metall. Men vi har heller ingen store betenkeligheter med dette.

Pkt 3.4.4 – Patenstyrets forslag til endringer i ansvarsmerkeforskriften

Svar fra Panorama:

- Vi har ingen innvendinger mot de forslag til endringer som foreslås i høringsnotatet ift ansvarsmerkeforskriften.

Pkt 4.3.2 – Vurdering av behovet for kontroll med varer av edelt metall

- Er det fortsatt behov for kontroll av varer av edelt metall i Norge?
- Hvis ja bør dagens kontrollomfang (og kostnadsnivå) videreføres, reduseres eller økes.

Svar fra Panorama:

- Vi mener det er svært viktig at vi viderefører kontrollsystemet for varer av edelt metall, både for å sikre forbrukernes rettigheter og sikre lik konkurranse mellom de ulike aktørene. Siden dette er produkter som både har en varig verdi knyttet til mengden gull eller sølv, samtidig som det for vanlige forbrukere er umulig å vite innholdet i det man kjøper, blir det ekstra viktig å sikre at det man betaler for er i henhold til produktets innhold. I tillegg vil det være ugunstig for det norske markedet om vi som ett av få land ikke opprettholder en slik kontroll,

PANORAMA

og dermed åpner vårt marked for mange useriøse aktører. Det vil definitivt ikke gavne norske forbrukere.

- Når det gjelder omfanget av kontrollene mener vi at det bør som et minimum fortsette på dagens nivå. Det viktigste er at alle aktører i bransjen vet at det alltid er en risiko hvis man forsøker å gå på akkord med kravene som gjelder. For de ulike aktørene må kontrollene oppfattes som såpass frekvente og omfattende at man ikke tar sjansen på dette.
- Om en ny organisering av edelmetall-kontrollen vil kunne bidra til at for samme total kostnad går større andel av kostnadene til fysiske kontroller, så hadde det vært å foretrekke. I dag går altså kun 36 % av pengene til kontroller, mens 64 % går til andre formål. Her er det kanskje noe å hente i form av effektivitets-gevinster hvis kontroll-virksomheten samordnes med en annet offentlig etat (som Justervesenet).

Pkt 4.3.3 – Departementets vurdering av spørsmålet om offentlig kontroll eller selvregulering

- Hvordan bør en eventuell edelmetallkontroll organiseres

Svar fra Panorama:

- Vi støtter utredningen gjort av Econ og de vurderinger som er lagt til grunn i høringsnotatet. Selvregulering vil være en alt for risikabel løsning, og dagens modell med et privat organ underlagt offentlig regulering, har også sine svakheter. Hovedsakelig fordi dette er en liten organisasjon som får i oppgave å løse mange ulike oppgaver, og dermed blir produktiviteten ift kontroller skadelidende. Ved å legge Edelmetallkontrollen til Justervesenet kommer dette inn i en eksisterende organisasjon som allerede har tilsvarende oppgaver på andre bransjer, og det burde være mulig å skape synergier på en del av de administrative oppgavene som må utføres. Håpet må være at vi kan få flere kontroller ut av den samme kostnadsrammen.

Pkt 4.3.4 - Bør Norge fortsatt være tilknyttet Hallmarking-konvensjonen?

Svar fra Panorama:

- Vår erfaring tilsier at tilslutningen til Hallmarking-konvensjonen etter innføringen av EØS, har mistet mye av sin betydning. Vi opplever verken fordeler eller ulemper med å være tilknyttet. Det er også ukjent for oss hva dette koster Norge i form av kostnader og ressursbruk. Vår vurdering er derfor at vi ikke har noen innvendinger hvis man skulle komme til den konklusjonen at Norge er best tjent med å tre ut av den.

Pkt 5.2 – Hvordan skal eventuell kontroll finansieres for fremtiden

Svar fra Panorama:

- Omsetningen av varer av edelmetall er en svært liten bransje, men en viktig bransje fordi den har sterke symbolske verdier, mange av disse rotfestet i vår kultur og langt tilbake i historien. I gamle tider var gull- og sølv også det man knyttet verdier til, og det er derfor viktig å ha tillit til at verdiene er riktig. I nyere tid er gull og sølv også knyttet til gode verdier som glede og kjærlighet, og det er viktig for mange forbrukere at dette ikke endres.
- Med denne bakgrunnen mener vi at kontrollen med omsetningen av varer av edelt metall er en samfunnsmessig viktig oppgave, og vi støtter derfor Econs forslag om at kontrollene av dette i fremtiden dekkes gjennom offentlige midler over statsbudsjettet. Det vil være en håndsrekning ovenfor en liten bransje som sliter med lønnsomheten, og der kostnadene ved å kreve inn dette fra mange aktører er ganske store.